

STORA UTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/2006 rd

Regeringens proposition om godkännande av fördraget om Republiken Bulgariens och Rumäniens anslutning till Europeiska unionen samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget och upphävande av lagarna om sättande i kraft av Europaavtalen med dessa stater

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 februari 2006 en proposition om godkännande av fördraget om Republiken Bulgariens och Rumäniens anslutning till Europeiska unionen samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget och upphävande av lagarna om sättande i kraft av Europaavtalen med dessa stater (RP 218/2005 rd) till utrikesutskottet för bered-

ning och bestämde samtidigt att stora utskottet ska lämna utlåtande till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ambassadör Eikka Kosonen, Finlands ständiga representation i Europeiska unionen
- avdelningschef Kare Halonen, utrikesministeriet
- ordförande Gunnar Jansson, Delegationen för romernas ärenden.

PROPOSITIONEN

Regeringens proposition

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det fördrag om Bulgariens och Rumäniens anslutning till Europeiska unionen som de nuva-

rande EU-länderna och Bulgarien och Rumäni- en har ingått samt ett lagförslag som anknyter till fördraget.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning tillstyrker utskottet fördraget i förslaget och propositionen med följande anmärkningar.

Bulgariens och Rumäniens anslutning till Europeiska unionen bör ses som en del av unionens utvidgning den 1 maj 2004 när åtta före detta länder med planekonomi i östra och centrala Europa samt Cypern och Malta blev medlemmar i unionen.

I sitt utlåtande om den föregående utvidgningen (StoUU 3/2003 rd — RP 78/2003 rd) upprepade utskottet den bedömning av utvidgningen som utskottet framfört under hela den tid Finland varit medlem i EU: "Utvidgningen av Europeiska unionen är en stor historisk omvälvning som sätter punkt för den polarisering av vår världsdel som pågått sedan andra världskriget. Utvidgningen av unionen är därmed ett strategiskt val som stärker säkerheten i Europa. En av Europeiska unionens grundläggande principer är att unionen ska vara öppen för alla de demokratier i Europa som godkänner unionens mål och riktlinjer."

Bulgariens och Rumäniens beredskap för medlemskap

Europeiska kommissionen publicerade den 16 maj 2006 en uppföljningsrapport om förberedelserna för EU-medlemskapet i Bulgarien och Rumänien. Enligt rapporten uppfyller båda staterna de politiska kriterierna för EU-medlemskap och de har en fungerande marknadsekonomi. Trots att framsteg gjorts efter den föregående rapporten (oktober 2005) konstaterar kommissionen att båda staterna fortsatt bör arbeta för att rätta till bristerna inom ett antal områden.

Kommissionen bedömer i sin rapport att Bulgarien och Rumänien kan träda in som medlemmar i Europeiska unionen den 1 januari 2007 förutsatt att de brister som nämns i rapporten åtgärdas. Kommissionen kommer att lämna en ny framstegsrapport senast i början av oktober.

Utskottet påpekar att de brister kommissionen nämner i sin rapport i fråga om Bulgariens och Rumäniens beredskap för medlemskap är allvarliga. När dessa stater ansluter sig till unionen får det inte förekomma misstankar om domstols- och åklagarväsendets förmåga att effektivt bekämpa organiserad brottslighet i Bulgarien eller förvaltningens förmåga att förvalta utbetalningen av gemenskapsmedel och övervaka användningen av dem i Bulgarien och Rumänien. Dessutom konstaterar utskottet i enlighet med vad som framgick under expertutfrågningen i utskottet att vissa grundläggande frågor som har att göra med skyddet för de mänskliga rättigheterna i Bulgarien och Rumänien ger anledning till oro. I den fortsatta uppföljningen bör kommissionen utreda om Rumänien handlar för att åtgärda den inhumana behandlingen av barn som lever i institutioner. Rumänien bör garantera alla barn en officiell identitet. Kommissionen bör också vara övertygad om att den romska befolkningens levnadsförhållanden tydligt förbättrats. Det är inte acceptabelt att otaliga romer är tvungna att leva i läger utan adress och identitetshandlingar utom räckhåll för all social trygghet i ett land som är medlem i EU.

Enligt det aktuella fördraget blir Bulgarien och Rumänien medlemmar i Europeiska unionen om alla de nuvarande medlemsstaterna ratificerar anslutningsfördraget. En negativ bedömning av Rumäniens och Bulgariens beredskap för medlemskap kan leda till att antingen båda ländernas eller någonderas anslutningsdatum senareläggs med ett år till början av 2008. Detta hindrar emellertid inte medlemskapet.

Utskottet framhåller att frågan om tidpunkten för Rumäniens och Bulgariens inträde i unionen bör betraktas utgående från hur man bäst kan nå målet att de båda länderna så snabbt som möjligt är unionsmedlemmar som klanderfritt uppfyller kriterierna.

Utskottet erinrar om att reservationerna i fråga om förvaltningen och rättskipningen, den organiserade brottsligheten, korruptionen, skyddet för de mänskliga rättigheterna och minorite-

ternas villkor var precis likadana för vissa av de länder som gick med 2004 som nu anförts mot Bulgarien och Rumänien. Oberoende av reservationerna ansågs anslutningsfördraget 2003 acceptabelt och utvidgningen 2004 kan utan tvekan anses vara en framgång, inte minst tack vare den ekonomiska tillväxten som hela unionen har haft nytta av.

I artikel 37 och 38 i protokollet till fördraget om Bulgariens och Rumäniens anslutning ingår en skyddsklausul enligt vilken kommissionen inom tre år efter anslutningen kan vidta nödvändiga åtgärder på grundval av en motiverad begäran från en medlemsstat eller på eget initiativ om det i Rumänien eller Bulgarien finns brister i verkställandet eller tillämpningen av gemenskapslagstiftningen. Enligt artikel 36 i protokollet kan skyddsåtgärder vidtas om Bulgariens och Rumäniens medlemskap förorsakar allvarliga störningar inom någon ekonomisk sektor antingen i en ny medlemsstat eller unionens nuvarande

medlemsstat. Från inträdestidpunkten tillämpas dessutom förseelseförfarandet, som skapats för att skydda den gemensamma marknaden, på Bulgarien och Rumänien.

Utlåtande

Stora utskottet anför

att fördraget om Bulgariens och Rumäniens anslutning till Europeiska unionen, som ingår i regeringens proposition, och lagförslaget som anknyter till fördraget kan godkännas,

att Finland bör stöda Bulgariens och Rumäniens anslutning till unionen från ingången av 2007 på villkor att de brister som påtalas i Europeiska kommissionens rapport 16.5.2006 avhjälpas och

att utrikesutskottet bör beakta vad som framförts ovan.

Helsingfors den 19 maj 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Vilén /saml
vordf. Antti Kaikkonen /cent
Kimmo Kiljunen /sd
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Arja Alho /sd
Heidi Hautala /gröna
Pertti Hemmilä /saml
Toimi Kankaanniemi /kd
Johannes Koskinen /sd
Risto Kuisma /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Markku Laukkanen /cent
Susanna Rahkonen /sd

Juha Rehula /cent
Kimmo Sasi /saml (delvis)
Jouko Skinnari /sd
Astrid Thors /sv
Kimmo Tiilikainen /cent (delvis)
Jan Vapaavuori /saml
Matti Väistö /cent
ers. Timo Kalli /cent
Tuija Nurmi /saml
Anni Sinnemäki /gröna
Timo Soini /saf
Tapani Tölli /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Peter Saramo
utskottsråd Kirsi Pimiä.